

ΕΚΘΕΣΗ

Τελικό συνέδριο του προγράμματος AMiD

5 Νοεμβρίου 2019

@Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ)

Εισαγωγή

Το πρόγραμμα **AMiD (Πρόσβαση σε Υπηρεσίες για Μετανάστες με Αναπηρίες)** στοχεύει στην παροχή υποστήριξης για την αποτελεσματική διαχείριση της υποδοχής και ένταξης των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών με αναπηρίες στην ΕΕ. Σκοπός του προγράμματος AMiD είναι η περιγραφή ενός Εργαλείου Αξιολόγησης Αναγκών (ΕΑΑ) που θα ενισχύσει τις ΜΚΟ και τις τοπικές αρχές στην αξιολόγηση και υποστήριξη μέσω επαρκούς ανταπόκρισης των μεταναστών και προσφύγων με αναπηρίες στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο του προγράμματος αναπτύχθηκαν στοχευμένα εργαστήρια για την ενίσχυση της γνώσης και τη βελτίωση της ανταπόκρισης των επαγγελματιών που προέρχονται από διάφορους επιστημονικούς κλάδους (προσωπικό των ΜΚΟ): τοπικές οργανώσεις που συνεργάζονται με τις υπηρεσίες για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες, οργανώσεις ατόμων με αναπηρίες και πάροχοι υπηρεσιών για άτομα με αναπηρίες. Το **πρόγραμμα AMiD διαθέτει επίσης μια Κοινωνική Συμβουλευτική Επιτροπή**, μια μόνιμη ομάδα εργασίας που είναι σε θέση να υποστηρίξει την ανάπτυξη μοντέλων και την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων του προγράμματος, καθώς και να συντονίσει μελλοντικές κοινές δράσεις.

Το τελικό συνέδριο του AMiD έλαβε χώρα στις 5 Νοεμβρίου 2019 στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Σκοπός του συνεδρίου ήταν να αναλύσει τα δυνατά σημεία και τη μοναδικότητα του προγράμματος μέσω μιας ανοικτής συζήτησης μεταξύ των βασικών ομιλητών, των εταίρων του προγράμματος και άλλων φορέων που εργάζονται στα πεδία της μετανάστευσης και των αναπηριών. Το συνέδριο χωριζόταν σε δύο μέρη, με το πρώτο μέρος να συνίσταται σε μια ομαδική συζήτηση με βασικούς ομιλητές και το δεύτερο μέρος να αποτελείται από μια σειρά παράλληλων εργαστηρίων.

Ομαδική συζήτηση

Η ομαδική συζήτηση συγκέντρωσε διάφορους εκπροσώπους ευρωπαϊκών και διεθνών θεσμών, καθώς και εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών. Το πρώτο μέρος του συνεδρίου, με συντονιστή τον Γενικό Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Παρόχων Υπηρεσιών για Άτομα με Αναπηρίες (EASPD) Luk Zelderloo, ήταν ένας χρήσιμος τρόπος για να παρουσιαστεί η ειδική εστίαση του προγράμματος, η προστιθέμενη αξία και η βιωσιμότητά του.

Ομιλητές ήταν οι ακόλουθοι: Yaya Traore, Πολιτισμικός Διαμεσολαβητής της οργάνωσης Arci, Ola Henriksen, Διευθυντής του Περιφερειακού Γραφείου του ΔΟΜ (Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης) στις Βρυξέλλες, Nuria Diez Guardia από τη ΓΔ Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Angela Unufe Kennedy, Γενική Διευθύντρια του δικτύου Migrant & Minority Disability Network Europe και Oriol Amorós i March, Γραμματέας για την Ισότητα, τη Μετανάστευση και την Ιθαγένεια της Κυβέρνησης της Καταλονίας.

Μετά από την εναρκτήρια ομιλία του επικεφαλής του προγράμματος, **Γενικού Γραμματέα του EASPD Luk Zelderloo**, η διαδραστική συζήτηση μεταξύ των ομιλητών εστίασε στην ανάγκη για πιο χειροπιαστή δουλειά στο θέμα των μεταναστών με αναπηρίες. Ο **συντονιστής προγραμμάτων του EASPD Domenico Manente** εξήγησε με ποιον τρόπο το πρόγραμμα αναπτύχθηκε σταδιακά στα δύο έτη λειτουργίας του.

Ο **Γενικός Γραμματέας του SOLIDAR Conny Reuter** υπογράμμισε την ανάγκη να αυξηθούν οι κοινωνικές επενδύσεις όχι μόνο μέσω της πιο απτής ένταξης των προσφύγων αλλά και μέσω ισχυρότερων και αποτελεσματικότερων κοινωνικών δομών. Υπογράμμισε επίσης τη σημασία του κοινωνικού διαλόγου και της ανάθεσης ενός μεγαλύτερου ρόλου στις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών ως εταίρων στις συζητήσεις.

Ο **Yaga Traore, πολιτισμικός διαμεσολαβητής της οργάνωσης ARCI που αποτελεί εταίρο του προγράμματος**, σε σύνδεση μέσω Skype, άνοιξε τη συζήτηση μιλώντας για την προσωπική του εμπειρία ως άτομο με αναπηρία και, πιο συγκεκριμένα, ως άτομο που έπασχε από διαταραχή μετατραυματικού στρες λόγω των απάνθρωπων συνθηκών του ταξιδιού που έκανε για να φτάσει στην Ευρώπη. Την ομιλία του κυρίου Traore ακολούθησε η προβολή ενός βίντεο που δημιουργήθηκε από την οργάνωση ARCI, στο οποίο είναι ένας από τους πρωταγωνιστές. Ο **Διευθυντής του Περιφερειακού Γραφείου του ΔΟΜ στις Βρυξέλλες Ola Henrikson**, εστίασε κατά την ομιλία του στο Παγκόσμιο Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών για τη Μετανάστευση και στη σημασία του για την προστασία και την ένταξη των ευάλωτων ατόμων και μεταναστών. Συγκεκριμένα, ο κύριος Henrikson αναφέρθηκε στον στόχο 7 του Συμφώνου περί «αντιμετώπισης και μείωσης των τρωτοτήτων στη μετανάστευση».

Access to services for Migrants with Disabilities

Ως εκπρόσωπος του θεσμού που χρηματοδοτεί το πρόγραμμα AMiD, η **κυρία Nuria Diez-Guardia, Αναλυτής πολιτικής της Μονάδας Μετανάστευσης και Ένταξης - ΓΔ Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων** της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, έδωσε συγχαρητήρια για τα αποτελέσματα του προγράμματος και τόνισε την υπέροχη μοναδικότητα και βιωσιμότητα του AMiD. Η κυρία Diez-Guardia υπογράμμισε την ανάγκη εστίασης στις πιθανές λύσεις και τις απαιτούμενες πολιτικές για να υπάρξει καλύτερη αντιμετώπιση όσον αφορά την υποδοχή και ένταξη των μεταναστών με αναπηρίες αντί να συνεχίζεται η εστίαση στο πρόβλημα. Για αυτόν τον λόγο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεχίζει τη συνεργασία της και με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών προκειμένου να κατανοήσει καλύτερα πώς να προωθήσει τις πολιτικές για την ένταξη και ενσωμάτωση των μεταναστών με αναπηρίες.

Η **κυρία Angela Unufe Kennedy, Γενική Διευθύντρια του δικτύου Migrant & Minority Disability Network Europe** και μέλος της Κοινοτικής Συμβουλευτικής Επιτροπής του AMiD, εξήγησε με ποιον τρόπο το πρόγραμμα AMiD προσπαθεί να αξιολογήσει τη φροντίδα υγείας των μεταναστών που έρχονται στην Ευρώπη. Υπογράμμισε ότι δεν τίθεται θέμα μόνο σωματικής αλλά και ψυχικής και διανοητικής υγείας. Σύμφωνα με την κυρία Unufe, χάρη στο πρόγραμμα AMiD, συγκεντρώνουμε χρήσιμα δεδομένα που χρειαζόμαστε για να βοηθήσουμε τις ΜΚΟ και τους παρόχους υπηρεσιών να ανταποκριθούν καλύτερα σε αυτά τα άτομα που έχουν ανάγκη.

Ο **Γραμματέας για την Ισότητα, τη Μετανάστευση και την Ιθαγένεια της Κυβέρνησης της Καταλονίας κύριος Oriol Amorós i March** παρουσίασε το κύριο έργο της Περιφέρειας της Καταλονίας για την ένταξη και ενσωμάτωση των μεταναστών που δίνει ιδιαίτερη προσοχή στις ευάλωτες κατηγορίες. Η Περιφέρεια της Καταλονίας ακολουθεί μια συγκεκριμένη προσέγγιση στις κοινωνικές πολιτικές που επιχειρεί την εξοικείωση ατόμων, πολιτών και εθελοντών με την πραγματικότητα, προσπαθώντας να φέρει τη μεσαία τάξη των πολιτών πλησιέστερα στα άτομα με τρωτότητες. Όπως τόνισε, το αποτέλεσμα είναι η αναγνώριση των δυσκολιών που βιώνουν οι ευάλωτες ομάδες στην καθημερινότητά τους.

Παράλληλα εργαστήρια και συστάσεις

Κατά τη διάρκεια του δεύτερου μέρους του συνεδρίου, οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν μεταξύ τριών διαφορετικών εργαστηρίων σε σχέση με τρία βασικά επιχειρήματα του προγράμματος AMiD. Το κύριο αποτέλεσμα των παράλληλων εργαστηρίων ήταν να προκύψουν μία ή περισσότερες συστάσεις από κάθε συζήτηση. Με την παρουσίασή τους κατά τη διάρκεια των τελικών παρατηρήσεων, οι συστάσεις αυτές θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως σημείο αφετηρίας για τις εργασίες της επόμενης χρονιάς σε σχέση με το θέμα. Όχι μόνο ως «παρακαταθήκη» αλλά ως σημείο αφετηρίας.

1. Η χρήση του Εργαλείου Αξιολόγησης Αναγκών για την αναγνώριση των αναγκών στο πλαίσιο υποστήριξης των μεταναστών. Συντονιστής: Έλενα Αναστασίου, CARDET

Η πρώτη σύσταση που προέκυψε κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων επικεντρώθηκε κυρίως σε ένα από τα βασικά προϊόντα/αποτελέσματα του προγράμματος AMiD, δηλαδή στην ανάπτυξη και χρήση του Εργαλείου Αξιολόγησης Αναγκών. Η ομάδα που παρακολούθησε αυτό το εργαστήριο υπογράμμισε την ανάγκη εξάπλωσης και προώθησης της χρήσης του ΕΑΑ. Κατά τη διάρκεια του εν λόγω εργαστηρίου, τονίστηκε επίσης η ανάγκη παρακολούθησης αναφορικά με τα άτομα που παρουσιάζουν ψυχοκοινωνικές αναπηρίες και την ψυχική υγεία γενικότερα, καθώς ολοένα περισσότεροι μετανάστες πάσχουν από μετατραυματικές διαταραχές που συνδέονται με τις συνθήκες που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους. Είναι σημαντικό, για αυτόν τον λόγο, να γίνουν καλύτερα αντιληπτοί οι τρόποι υποστήριξης αυτής της ομάδας ατόμων με αναπηρίες και το ΕΑΑ θα μπορούσε να αποτελέσει χρήσιμο εργαλείο στις οργανώσεις που εργάζονται για τους μετανάστες.

Access to services for Migrants with Disabilities

2. Πώς θα βελτιωθούν οι δεξιότητες και οι γνώσεις των οργανώσεων που εργάζονται για τους μετανάστες ή/και τα άτομα με αναπηρίες; – Συντονίστρια: Valentina Itri, ARCI

Η δεύτερη σύσταση που προέκυψε κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων τόνισε την ανάγκη να συνεχιστεί η ένταξη της αναπηρίας σε ένα ευρύτερο πλαίσιο. Για τον λόγο αυτό, οι συμμετέχοντες στη συζήτηση θέλησαν επίσης να υπογραμμίσουν την ανάγκη για μια ισχυρότερη και καλύτερη συνεργασία μεταξύ των οργανώσεων των ατόμων με αναπηρίες και των οργανώσεων που εργάζονται με τους μετανάστες.

3. Τρίτο εργαστήριο – Μια προσέγγιση πολλών εμπλεκόμενων φορέων για την ένταξη των μεταναστών με αναπηρίες: ο ρόλος των δημόσιων αρχών, των ΜΚΟ, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών. – Luca Magri, AER

Κατά τη διάρκεια και του τελευταίου εργαστηρίου, προέκυψε από τη συζήτηση η ακόλουθη δέσμη συστάσεων:

- Η ισχύς της συνεργασίας πολλών εμπλεκόμενων φορέων πρέπει να θεσμοθετηθεί – μέσω διαφόρων επιτροπών, συμβουλίων, στρογγυλών τραπεζών, προκειμένου να διασφαλίζεται η κανονική ροή πληροφοριών, ο συντονισμός και η συνεργασία. Ιδανικά, μερικοί από αυτούς τους φορείς πρέπει να παίζουν ρόλο στη λήψη αποφάσεων, βάσει συναίνεσης.
- Είναι σημαντικό να κατανέμονται πόροι για τη συνεργασία της πληθώρας εμπλεκόμενων φορέων και να διασφαλίζεται επίσης η συμμετοχή ατόμων από διαφορετικό περιβάλλον. Με αυτόν τον τρόπο θα έρθουν στο προσκήνιο τα άτομα με αναπηρίες.
- Να αναπτυχθούν πρότυπα ποιότητας στις υπηρεσίες, π.χ. η στέγαση είναι σημαντική, ανεξαρτήτως του κόστους. Να δημιουργηθεί μια συμμετοχική δομή σε εθνικό επίπεδο με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Να υιοθετηθούν σε εθνικό επίπεδο εναρμονισμένα εργαλεία για τη συγκέντρωση δεδομένων σε εθνικό επίπεδο και να συσταθούν εθνικά μητρώα για τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με σαφή κριτήρια.

Τελικές παρατηρήσεις και βιωσιμότητα του προγράμματος AMiD

Για τις τελικές παρατηρήσεις, τον λόγο έλαβε ο Γενικός Γραμματέας του EASPD κ. Luk Zelderloo. Ο κ. Zelderloo ξεκίνησε την ομιλία του ευχόμενος να συνεχιστεί το έργο για τις μη εμφανείς ανάγκες και απαιτήσεις των μεταναστών και άλλων ευάλωτων ομάδων. Υπογράμμισε την ανάγκη να βρεθεί μια κοινή γλώσσα μεταξύ των φορέων που εργάζονται με τους μετανάστες και τα άτομα με αναπηρίες, καθώς και την ανάγκη να θεσμοθετηθεί αυτή η συνεργασία. Υπάρχει οπωσδήποτε ανάγκη για περισσότερα δεδομένα από άποψη ποσότητας και ποιότητας αναφορικά με τους μετανάστες με αναπηρίες και, για αυτόν τον λόγο, το ΕΑΑ πρέπει να προωθηθεί και να εξαπλωθεί ως ένα καλό εργαλείο συγκέντρωσης πληροφοριών. Ο Γενικός Γραμματέας του EASPD ζήτησε να **συμπεριληφθούν οι μετανάστες στην επόμενη ευρωπαϊκή στρατηγική για την αναπηρία για το 2020-2030**.

Όπως ήταν λογικό, η **βιωσιμότητα του προγράμματος** αποτέλεσε το τελευταίο θέμα συζήτησης του συνεδρίου. Χάρη στη μοναδικότητά του και τα χειροπιαστά αποτελέσματά του, το πρόγραμμα AMiD θα μπορούσε σίγουρα να λειτουργήσει σαν πιλοτικό εγχείρημα για αρκετά άλλα προγράμματα με θέμα τους μετανάστες με αναπηρίες. Όχι μόνο η απτή βιωσιμότητα ενός εργαλείου όπως το ΕΑΑ αλλά και οι συστάσεις που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια των εργαστηρίων και της συζήτησης του προγράμματος θα μπορούσαν να δώσουν τροφή για σκέψη αναφορικά με το ενδεχόμενο ενσωμάτωσης των αποτελεσμάτων σε ένα πιο περιεκτικό έργο.